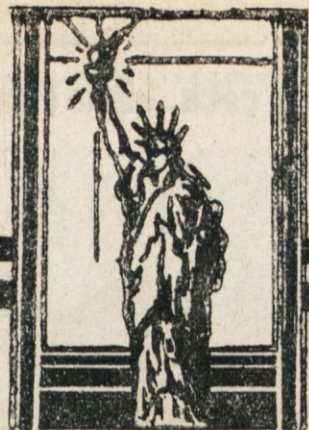

Antonia Pavlic 8-8-1
7019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 11227

AMERICAN IN SPIRIT
DOMOVIN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation
CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, DECEMBER 30, 1970

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

STEV. LXVIII — VOL. LXVIII

Rdeči v Kambodži še vedno vnelo napadajo

Suha doba, ki se je začela pred nekaj tedni v Kambodži, omogoča rdečim obsežne vojaške nastope. Če bo vlada še vzdržala do prihodnjega aprila, bo glavna nevarnost minila.

PHNOM PENH, Kamb. — Se vernovietnamske enote pritiskajo še vedno na zunanjo obrambo glavnega mesta. Tako je močan oddelek napadel v ponedeljek vas v zunanjem obrambnem pasu 22 milj severno od Phnom Penha in se umaknil šele po 7 urah hudega boja, ko sta se obe strani ponovno spopadli na nož. V tem boju naj bi imeli rdeči okoli 10 mrtvih in 25 ranjenih, vlade čete pa 4 mrtve in 12 ranjenih.

Včeraj je prišlo do boja vzdolž ceste št. 4, kjer skuša močan odred vladnih čet odpreti pot iz glavnega mesta v Kampong Som, glavno pristanišče republike, od koder prihaja v Phnom Penh tako petrolej kot tudi dober del drugih potrebščin. Po vladnem poročilu so v teh spopadih ob cesti št. 4 imeli rdeči okoli 50 mrtvih in ranjenih. Vsa cesta še vedno ni odprta in v glavnem mestu se pojavlja očitno pomanjkanje petroleja in petrolejskih izdelkov.

Na splošno trdijo, da je vlada gen. Lona Nola postala nekaj trdnjša. Rdeči so sicer dobili pod svoj nadzor večji del severozahodne Kambodže in celo del severozahodne, vendar so manj uspešni, kot so pričakovali. Če bo Lon Nol vzdržal do prihodnje pomladi, ko bo deževna doba zopet otežila obsežnejše vojaške nastope in posebno oskrbo rdečih, bo glavna nevarnost zanj mimo.

Gvatemala leze zmeraj globlje v politično džunglo

GVATEMALA CITY, Gv. — V republiki Gvatemala ni že nekaj let pravega miru. Ga ni tudi sedaj, ko vlada vojaška diktatura predsednika Arane, ki je prevzel oblast 1. julija. Ker je bila celo poletje osebna varnost na tleh, je moral vpletati obsedeno stanje, ki je še danes v veljavi. Ni samo nobene politične svobode, tudi osebno gibanje je omejeno, saj ima dežela nepretrgano policijsko uro od 11. ure do 5. ure.

Kdo pravzaprav vlada, velkokrat nihče ne ve. Pobijata se namreč med seboj levičarska in desničarska zagrizenost, policija pa ne more krotiti ne ene ne druge. Da bo mera nesigurnosti polna, so sedaj začeli levičarji ugrabljati tudi bogate domačine, ki jih puščajo na svobodo, proti primerni visoki odkupnini.

Režim sam prizna, da ne more jamčiti deželi za red in mir, objavlja pa, da bo obvladal položaj do srede prihodnjega leta.

Vremenski
prerok
pravi:

Oblačno z možnostjo naletavanja snega, popoldne postopna zjasnitev. Najvišja temperatura okoli 29.

Novi grobovi

William C. Klisurich
V ponedeljek je umrl vse od rojstva bolehnih 3 leta in 7 mesecev stari William C. Klisurich, sin Williama J. in Janet (roj. Barletta) Klisurich Jr., 568 E. 305 St., Willowick, Ohio, brat Therese Ann, vnuk Williama J. in Katherine (roj. Agnich) Klisurich ter Charlesa P. in Mary (roj. Campisano) Barletta (Homer City, Pa.). Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd. jutri ob 9., v cerkev sv. Marije Magdalene na Vine St. ob 9.30, nato na All Souls pokopališče.

Iz slov. nasebin

Rev. L. Tomc še župnik pri Sv. Gregoriju
HAMILTON, Ont. — Poročilo včerajšnji AD, da je prevzel vodstvo slovenske župnije sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu č. g. Ivan Dobršek, ni točno. Imenovan gospod je prišel v Hamilton za sedaj le šet kot duhovnik-pomočnik. Župnik je še vedno č. g. dr. L. Tomc. Toliko v pojasnilo, da ne bi bilo kakih nesporazumov.

Nova letala za "Leteče poveljstvo"

WASHINGTON, D.C. — Letalske sie ZDA imajo 5 posebnih letal vrste Boeing 707, katerih eno stalno kroži okoli 24.000 čevljev visoko v zraku nekeje nad osrednjim delom ZDA. V teh petih letalih so naprave in nošnja za nadomestno vrhovno poveljstvo, če bi nenaden atomski napad uničil Strateško letalstvo vrhovno poveljstvo, ki je v obsežnih podzemskih zgradbah v Skalnih gorah.

Teh pet letal ima vso moderno opremo in moštvo, ki ga je nogoče spraviti v preurejeno etalo Boeing 707. Vodniki letalskih sil so prišli do zaključa, da je postala narodna obramba tako obsežna in zaplena zlasti v pogledu strateških in raketnih sil, da je ta posebna etala treba zamenjati v novini, večjimi, v katere bo mogoče namestiti več elektronskih naprav. Mislijo na Boeing 747 in na "povečana" DC8 letala. Naneslo sedanjih 5 bi jih radi zamenjali 10.

Vpoklici obveznikov ne bodo več potrebni

Obrambni tajnik Melvin R. Laird je napovedal, da vpoklici vojaških obveznikov leta 1973 ne bodo več potrebni, ker bo dovolj prostovoljcev.

WASHINGTON, D.C. — Vprašanje poklicnih oboroženih sil je že dalj časa v kongresni in javni razpravi. Zagovorniki načrta opozarjajo na to, da bi bili vsi pripadniki v oboroženih silah prostovoljci, ki bi bili plačani približno tako kot ljudje enakih sposobnosti v gospodarstvu in javni upravi. Z uvedbo takega načina oboroženih sil bi se ne bilo treba nikomur izmikati iz vojaške službe, ker ne bi bil nihče vanje klican, če se ne bi za to sam prostovoljno odločil.

Nekateri trdijo, da bi bile take oborožene sile predrage, drugi pa opozarjajo na dejstvo, da je vsak državljan svobodno države dolžan to braniti. Prav v tej pripravljenosti in žrtvovanju za svojo domovino je trdnost vseh s v o b o d n i h držav. Kjer ta pripravljenost splahni, je tudi naglo konec moči take države. Za to je na razpolago nešteto primerov iz zgodovine.

Sedanja zvezna vlada se je načelno odločila za prostovoljne oborožene sile, da bi na ta način zmanjšala nasprotovanje vietnamski vojni. Tako je obrambni tajnik M. R. Laird izjavil, da bo prihodnje leto število vpoklicev v oborožene sile manjše, kot letos, ko je bilo vanje pozvano 163.000 obveznikov. Vsi vpoklici obveznikov lahko končajo že sredi leta 1973 in dežela bo dobila izključno prostovoljne oborožene sile, če Kongres izglasuje za to potrebna denarna sredstva.

Alkohol vpliva na mišice, marijuana na možgane

CHICAGO, Ill. — Poročilo dr. E. B. Truitta iz Batelle Memorial Institution v Columbusu in poročilo o preskusih v Galvestonu v Teksasu Ameriški zvezi za napredek znanosti razkrivata, da škoduje prekomerno uživanje alkohola mišicam, uživanje marijuane pa možganom.

Viharji na Atlantiku so pokončali dve ladji

NEW YORK, N.Y. — V zadnjih dneh je bil Atlantik hudo viharjen, kot je sicer v tej letni dobi običaj. Dve petrolejski ladji, ki sta bili sredi oceana, je vihar prelomil in po vsem sodeč je 27 članov posadke utonilo. Obalna straža še vedno išče, če bi mogla kje odkriti pogrešane mornarje, vendar nima veliko upanja na uspeh.

Panamska petrolejska ladja Chryssi z 9.000 tonami se je potopila 270 milj jugozahodno od Bermudov. Ladjam, ki so bile v bližini, je uspelo rešiti 17 članov posadke, 21 pa jih pogrešajo. Boje se, da so utonili, ko se jim je prevrnil rešilni čoln.

Kakih 600 milj dalje proti severu je vihar prelomil finsko petrolejsko ladjo Rangy, ko je bila na poti iz Trondheima na Norveškem na Bahame. Ameriški petrolejski ladji Platte se je posrečilo rešiti 31 članov posadke, ki so bili na prednjem delu ladje, med tem ko so kapitan, glavni inženir in 4 člani posadke, ki so bili v drugem delu ladje, verjetno izgubljeni. Ko je ameriška ladja Platte reševala ponesrečence s finske ladje Ragny, je sama izgubila enega svojega mornarja.

Moskva o dogodkih na Poljskem

MOSKVA, ZSSR. — Opazovalci so ugotovili, da je moskovski tisk precej skopo poročal o dogodkih v Varšavi in se tudi ni trudil, da bi jih analiziral in razložil. "Pravda" se je na primer zadovoljila s pripombo, da imajo na Poljskem težave in da bo moral novi režim napeti sile, da jim čim prej premagata.

Članek v Pravdi je dodal nekaj značilnih nasvetov: naj novi režim v Varšavi napove boj vdoru zahodnih kapitalističnih idej, naj pridobi delovne množice za "višje stopnje" organizacije in zavedne discipline. Vse to so izrazi, ki jih dobro poznamo iz dobe, ko so v Moskvi na moč hvalili stalinizem. Gierek in njegova tovarišija bosta to gotovo opazila.

vanje alkohola mišicam, uživanje marijuane pa možganom.

GOVORE O POGAJANJH, PRIPRAVLJAJO PA VOJNO

Ko je Izrael uradno sporočil posredovalcu Združenih narodov G. Jarringu, da je pripravljen obnoviti razgovore z arabskimi sosedami o pomiritvi Srednjega vzhoda, je predsednik Egipta Sadat pozval deželo, naj se pripravi na novo vojno.

NEW YORK, N.Y. — V nekaj dneh bodo obnovljeni razgovori med Izraelom in njegovimi arabskimi sosedami o spornih vprašanjih, ki povzročajo napetost v tem delu sveta zadnji dve desetletji. Ne Izrael ne arabske države ne pričakujejo od razgovorov kaj prida uspeha, vanj močno dvomijo tudi nepristranski tuji opazovalci. Predsednica izraelske vlade Golda Meir je dejala včeraj v parlamentu, da Izrael ne bo "umaknil niti enega svojega vojaka z zasedenega arabskega ozemlja", dokler ne bodo dosežene z arabskimi sosedami obvezne mirovne pogodbe. Ti na kaj takega niti ne mislijo in predsednik Egipta Sadat je komaj pred nekaj dnevi izjavil za stopniku NYT, da bi ga narod pohodil, če bi hotel vzpostaviti redne diplomatske odnose z Izraelom potem, ko bi se z njim pogodil o vseh spornih vprašanjih.

Kljub izjavi Golde Meir je Izrael brez dvoma pripravljen vrniti arabskim sosedom večino zasedenega ozemlja ali vsaj njegov del pred podpisom mirovnih pogodb, če bi le imel trdno upanje, da bo to dosegel. Stari Ben Gurion, dolgoletni predsednik izraelske vlade, je poudaril še pred časom, da mora biti Izrael pripravljen vrniti junija 1967 zasedeno arabsko ozemlje v zameno za trdno jamstvo svojih meja in za pomiritev s svojimi sosedami. Tako stališče so ponovno zavzeli tudi drugi vodilni izraelski politiki. Razumljivo je seveda, da vsakdo ob začetku pogajanj postavi čim več zahtev in pogojev, da tekom razgovorov lahko popušča in končno popusti v vsem, kar ni bistveno. Izrael bo od vsega zasedenega ozemlja hotel vsekakor obdržati stari Jeruzalem, Golansko višavje in še nekatere manjše kose zemlje drugod, ki naj pomagajo do "varne" meje.

Anvar Sadat je včeraj na seji vlade pozval vse, naj pripravijo narod in deželo na novo vojno, kajti Izrael se je odločil za pogajanja "le iz taktičnih razlogov." Cilj Izraela je po besedah Sadata podaljšati sedanje premirje, ne da bi se mu bilo treba umakniti z zasedenega arabskega ozemlja. Sedanje premirje poteče 5. februarja. V Kairu so ponovno izjavili, da Egipt ne bo pristal na njegovo podaljšanje, če ne bodo pogajanja kazala na resničen uspeh.

Arabske sosedice Izraela so verjetno pripravljene kaj malega popustiti Izraelu, toda vsekakor ne toliko, kot smatra ta za nujno za svojo lastno varnost. Tako prihajajo nepristranski mednarodni opazovalci do spoznanja, da bodo pogajanja ostala brez uspeha in da to utegne privedi Egipt do poskusa pregnati Izraelce z zasedenega ozemlja s silo. V takem slučaju mora najprej pripraviti vse potrebno za prehod preko Sueškega prekopa. To je možno le, če je varen pred izraelskimi letalskimi napadi.

Za sedaj se čuti varnega, toda Izrael bo brez dvoma udaril z vso silo, če se bo čutil ogroženega. Tedaj bo nastalo vprašanje za Sovjetsko zvezo, ali naj Egipt dejansko podpre z lastnimi silami in tvega pri tem neposredni spopad z ZDA ali pa pusti, da bo Egipt znova poražen.

Ko preudarjajo v Washingtonu in v drugih glavnih mestih prizadetih držav o položaju na Srednjem vzhodu, imajo verjetno pred očmi stari rimski rek "Če hočeš mir, se pripravljaj na vojno!" To delata sedaj Izrael in Egipt, pa ne pozabimo tega — tudi ZDA in ZSSR!

Muslimanski zunanji ministri zborujejo

KARACHI, Pak. — Sedaj so tudi muslimanske države ustanovile svojo zvezo s sedežem v glavnem mestu Savdske Arabije Riad. Zveza ima 22 članice, ki so poslale svoje delegacije na prvo konferenco v Karachi. Konferenco je pozdravil tudi pakistanski predsednik republike Yahya Khan in navzočim delegatom razlagal, kaj naj razumejo pod besedo mir.

Rekel je: Mir pomeni čast in poštenost in tega se mora vsaka muslimanska država držati. Prvi tajnik nove zveze bo bivši malezijski ministrski predsednik Rahman. Konferenca se je pečala največ z domačo in zunanjo politiko muslimanskih držav. Trajala je tri dni.

Grška vlada izpustila 305 političnih pripornikov

ATENE, Gr. — Grški ministrski predsednik Papadopoulos je 19. decembra izjavil, da bo njegov režim še pred prazniki izpustil 305 političnih jetnikov. To je storil 24. decembra. Zato upajo, da bo v 4 mesecih prišlo na svobodo še zadnjih 350 civilnih političnih pripornikov in okoli 50 kraljevskih oficirjev, kot je napovedal Papadopoulos.

Iz Clevelanda in okolice

Smučarski tečaj — Slovenski športni klub pripravlja smučarski tečaj na smučišču Mont Chalet. Začetek bo v nedeljo, 3. januarja 1971, ob 9. dopoldne. Za nadaljne informacije kličite tel. 692-0811.

Urad zaprt — Urad Ameriške Domovine bo jutri, 31. decembra od popoldne pa do ponedeljka, 4. januarja 1971, ob 8.30 zjutraj zaprt zaradi praznovanja Novega leta.

Na obisku — Včeraj se je oglasil v uradu AD g. Raymond Susnik v spremstvu očeta g. Johna Susnika, glavnega predsednika ADZ in znanega trgovca s pohištvo in potrebščinami za dom na St. Clair Avenue. G. Raymond Susnik živi v Fort Lauderdale v Floridi kot pokrajinski zastopnik Maytag Company za ta del ZDA. Z ženo Patricio in hčerama Denise in Stacy je prišel za 6 dni na obisk k staršem v Cleveland, pa se včeraj že vrnil v Florido, kje je prav zadovoljen s prijetnim toplim podnebjem in s svojo službo. Hvala za obisk in vse dobro tudi v bodoče!

Se je priložnost — Zvezna vlada je določila, da bo s prodajo Tankovske tovarne pri letališču Hopkins, ki bo z novim letom prenehala z obratovanjem, počakala za nedoločen čas, da bo mesto Cleveland imelo priložnost vprašanje znova preučiti in izdelati primerne predloge za svoj načrt kupiti prostor in zgradbe ter uporabiti njenih 224 akrov za razširitev letališča. Uprava lastnine zvezne vlade bi seveda rada tovarno in prostor prodala kakemu privatniku, ki bi se obvezal, da bo držal vse v takem stanju, da bo mogoče to skozi prihodnjih 20 let v slučaju potrebe zopet naglo spremeniti v tovarno za izdelavo orožja.

Nov odbor — Federacija klubov slovenskih ameriških upokojencev v Clevelandu ima za l. 1971 sledeči odbor: predsed: Krist Stokel, 1. podpredsed: Anton Perusek, 2. podpredsed: Louis Arko, taj: Joseph Okorn, 1096 E. 68 St., Cleveland, Ohio 44103, tel. 361-4847, blag: Andrew Bozic, zapis: John Tercek, nadzor: Al. Djavev, Louis Dular, Joseph Ferra, poroč: Frank Česen. Seje so po potrebi. V Federacijo stopi lahko vsak slovenski upokojenski klub v ZDA. Vsa pojasnila se dobe pri tajniku.

Davki, davki — Poslopje okrajne uprave, kamor je treba iti vložiti pritožbo proti povišanju davka na nepremičnine, je na 1219 Ontario St. Davki so višji zaradi povišanja davčne vrednosti posesti. Ta naj bi bila 38% dejanske cene, ki jo je za to lastnino mogoče dobiti. Cene nepremičnin so v zadnjih 6 letih porastle z le nekaj izjemami. Takaj izjema je večina nepremičnin na 23. vardi Clevelanda, kjer so cene od izgredov na področju Hough padle za od 20 pa do 40% in celo več. Tega družba, ki je hiše in drugo posest ocenjevala, po vsem sodeč ni upoštevala. Pritožbe za ta predel so zato na splošno utemeljene, seveda pa tudi tu "ni pravila brez izjeme".

Če se niste naročniki AMERIŠKE DOMOVINE, postanite še danes!

"Kakršno življenje, taka smrt" velja tudi za politiko

CLEVELAND, O. — Gornji ljudski pregovor velja tudi za politiko, vsaj za ameriško. To je pokazalo sedanje zasedanje 91. Kongresa, ki se mora končati najpozneje v nedeljo, 3. januarja, opoldne. Odsiranje dela v sedanjem zasedanju ni nič izrednega. Se je tako godilo že velikokrat. Kar je zanimivo, je odmiranje poudarjalo bolj kot navadno vse napake zasedanja, teh pa ni bilo malo.

Letos smo pogrešali v Kongresu prav posebno pomanjkanje skladnosti med Senatom in Predstavniskim domom. Harmonija med senatom in domovim delom je prvi pogoj za hitre zakonodajne postopke. Take harmonije ni bilo. V začetku zasedanja je senat začel "delati zunanjo politiko". Spustil se je v kritiko vietnamske vojne, ki je trajala izredno dolgo. Kritika je bila potrebna in do določene meje tudi uspešna. Ustvarila je v našem javnem mnenju nove poglede na našo politiko v Indokitski. Škoda je le bilo, da so

se levičarski nestrpnosti z ulice vmešavali v ta posel in kazili javno debato o tem, kakšno mesto naj dobi vietnamska vojna na lestvici naših narodnih interesov.

Senat je pri tem napravil napako, da ni pripravil nobenega pravega dela za Predstavniški dom, na kar je Dom po tradiciji navajen. Dom se je radi tega obiral na levo in desno in tratil čas. Lahko bi bil v tem času opravil delo na proračunskih zakonih in s tem opozoril senat, naj misli tudi na to svojo dolžnost.

Med tem so prišle na vrsto priprave za kongresne politivne. Praviloma se z njimi pečajo le senatorji in kongresniki, letos se je pa vanje vmešal izredno močno tudi predsednik Nixon. Hotel je pač pripraviti podlago za svojo kandidaturu za predsedniške volitve l. 1972. Kot je znano, mu je načrt spodlet, demokratska opozicija se je namreč pri volitvah bolje odrezala kot vladna republikanska stranka, kar so tudi pričakovali vsi, ki kaj dajo

na tradicijo, ki vlada pri končnih volitvah in je pogodu opoziciji in ne morda Beli hiši. To je dalo kongresnim volitvam večji pomen, kot so ga zaslužile, senatorje in kongresnike pa odtegnile od dela na Kapitolu.

Posledica vsega tega je bil izredno velik zaostanek dela v Kongresu že prvi dan po volitvah. Kongres je to uvidel, pa se za to ni dosti menil. Misli je, da bo glavno delo po volitvah — izglasovanje proračunskih zakonov — z lahkoto pravočasno opravil, pa se je zmotil. "Specialni interesi" so vrnili v zakonodajne postopke obeh domov celo vrsto zakonov, ki bi se dali odložiti. To se ni zgodilo in kongresno zakonodajno delo je postopoma postalo podoba tipične zmede v Senatu in Predstavniskem domu. Zakon je prehiteval zakon, pravega konca pa ni bilo videti. Da rešijo, kar se še da rešiti, so senatorji in kongresniki zagrabili za tradicionalno rešilno bilko: na zakonske predloge, ki bodo yer-

jetno izglasovani, so "obešali" zakonske načrte, ki so sami po sebi tako sporni, da ni bilo izgleda, da jih bo Kongres odobrilo. To je zmedo v kongresnem z a k o n o d a j n e m delu tako povečalo, da nihče ni vedel, kako se bo to končalo. Prav zadnji trenutek se je Kongres vrnil na staro pot: začel čistiti dozorele zakonske predloge vseh spornih "obeskov" v upanju, da jih reši pred potopom v arhiv. Po tej poti je n. pr. zakonski predlog o povišanju pokojninski Social Security, do bil svojo pravo podobo, pa tudi verjetnost, da bo pravočasno izglasovan in podpisan.

Kongres se lahko zahvali edinole pomanjkanju zanimanja naše javnosti za svoje delo. Če bi ga vzela pod drobnogled in se pri tem spomnila, da si namerava novi 92. Kongres še pred začetkom pravega dela v januarju pri voščiti tri tedne počitnic, ne bi bilo nič čudnega, ako bi naša politika precej brezobziralno izrazila svoje mnenje o takem "delu".

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 251 Weds., Dec. 30, 1970

Zgodovinski dogodek za Trst

Trst je v ponedeljek, 14. t. m., na večer doživel manifestacijo, ki pomeni prelomnico v njegovi zgodovini. Mesto, ki je do nedavnega veljalo za leglo narodne nestrpnosti do Slovencev, se je na nedvoumen način izreklo za sožitje med obema narodoma in obsodilo poskuse neofašistov, da znova razplamtijo medsebojno mržnjo ob meji.

V mogočni povorki — bilo je prisotnih najmanj 15.000 ljudi — so Slovenci in Italijani, delavci, študenti in žene krenili s trga Unita, kjer so se zbrali, na trg Goldoni, na čelu župani vseh občin tržaške pokrajine.

Zelo pomemben govor je nato imel tržaški župan inž. Spaccini. Dejal je, da so fašistična izzivanja preteklih dni globoko užalila čustva Trsta. Dne 8. decembra dopoldne je prišlo v Trstu do neofašističnega zborovanja, kjer se je pod krinko patriotizma znova razkril nasilni obraz preživelega fašizma. Na javnem trgu sv. Antona so bili nato napadeni someščani samo zato, ker so govorili slovensko. Izzivalci so napadli sedež italjanske socialistične stranke in zažgali njeno zastavo. Isti kriminalci so šli v svoji nerazodnosti tako daleč, da so vdrl v dvorano tržaškega občinskega sveta, kjer sta zborovala občinski svet in odbor, ter prinesli s seboj svoj bedni znak: pendrek.

Zaradi tega sta tržaška pokrajina in občina sprejeli spontano pobudo mladinskih gibanj in jo pretvorili v manifestacijo vsega mesta. "Sedaj smo zbrani — je dejal tržaški župan — v skupni ljubezni do miru in združenosti pa najčistejši vezi človeškega bratstva. Združuje nas pa tudi ono samo sovražstvo: sovražstvo do fašizma in njegovega nasilja. Mnogo pretepačev je prišlo od drugod. Tisti, ki so jih poslali, so mislili, da so pri nas za njih maškarade še vedno ugodna tla. Bilo bi usodno, če bi dovolili, da bi se klanjali žrtvam fašizma, pa brezbrizno prisostvovali dogodkom, ki so se, v našo sramoto, pripetili v Trstu. Imamo strahoten spomenik iz temnega razdobja naše zgodovine: Rižarno. Ta večni spomenik, kjer so svetle žrtve združile Italijane in Slovence, kmete in meščane, proletarce in elito, Jude in državljane drugih narodov, nas sili, da ne bomo dovolili povratka k staremu nacionalističnemu nasilju, ki je okužilo v našem stoletju Italijo in dober del Evrope. Kako naj bi potem molče pristali, da se tepe živo meso naših slovenskih soživalcev, ki so trpeli od kriminalnih fašističnih rok?"

Trst je dva koraka od meje, ta pa ne sme ločevati, ampak združevati. Naši someščani slovenskega jezika naj ustvarjalno prispevajo, da bo naše mesto tudi njih mesto in premostilo toliko težavnih razdobj, ki jih je zgodovina postavila na našo pot. Vsi pa, ki ste se danes zbrali na tem zborovanju, se potrudite, da bodo te besede miru, prijateljstva in bratstva postale dejanja. Zaradi tega se mi pridružite, ko vzklikam: "Proč s nasiljem, proč s fašizmom! Naj živita mir in svoboda!"

Pred tržaškim županom je nastopil slovenski študent Duško Udovič, eden izmed žrtev neofašističnega napada. Dejal je, da študentje, tako Slovenci kot Italijani, obsojajo ne le neofašiste, temveč tudi predstavnike oblasti, ki so fašistično izzivanje dovolile, in policijo, ki je v svojo brezbriznostjo izgrede omogočila. Zaradi tega je študentska skupina zapustila zborovanje, ko je začel govoriti župan Spaccini.

Vsekakor je brutalni nastop neofašistov dosegel prav nasprotno, kar so si organizatorji obetali od njega: Trstu je dal možnost, da pokaže svoj resnični obraz, neofašiste pa porinil v slepo ulico brez častnega izhoda. Enkrat za vselej je treba tudi zapreti vprašanje meja, zlasti bivših con A in B, ker drugače bo vedno znova prihajalo do izsiljevanj vseh vrst in se bo rušilo to, kar obe strani, italijanska in jugoslovanska, s toliko potrpežljivostjo zadnja leta gradita.

Gornji članek je bil objavljen na prvi strani slovenskega tednika "Katoliški glas" 17. t. m., ki ga izdajajo slovenski duhovniki v Gorici v Italiji. V istem listu je objavljeno poročilo o protestu "Slovenskega ljudskega gibanja" v Gorici in Trstu proti "neofašistični demonstraciji" dne 8. t. m. v Trstu.

O isti demonstraciji v Trstu piše "Sloboda", glasilo Srpske Narodne Odbrane v Chicagu, Ill., 23. t. m. z nekim zadovoljstvom, "da Trst ne pomni, kako hitro je bil očiščen Brozovih državljancev in avtomobilov s peterokrako zvezdo" in prinaša na prvi strani sliko demonstracij, na kateri je v sredini viden napis "Tito ubica", ki da ga je, kot poroča list, nosila skupina srbskih nasprotnikov SFR Jugoslavije.

Resno dvomimo v modrost udeležbe srbske skupine v

tem neofašističnem sprevodu v Trstu, pomirja nas pri tem misel, da večina Srbov v zamejstvu tako sodelovanje zavrača.

BESEDA IZ NARODA

Joliet, Ill. — Skozi praznike v novo leto jadramo. Zima s svojo belo odejo je nas že parkrat pozdravila. Sezona vremenskih sprememb ima navedo, da nas tod po zaledjih okrog Velikih jezer po osrednjem zapadu rada vsako leto že okrog Zahvalnega dneva pride pozdravljati in pa gledat, če smo že vse pospravili po poljih in vrtovih, kamor ona pride nato trojit svoje drobno belo perje. Pozneje okrog sv. Antona in Vincencija v novem letu pa pride z večjimi zalogami svoje ga "belega perja in luskin", da nas z njim obsuje in zasuje, da komaj gazimo skozi nje.

Nisem vremenski prerok, ampak ob mislih, kako so naši stari belokranjski očanci in strici prerokovali, naj pa omenim, da moj pokojni stric, ki mu je bilo ime tudi Anton, je večkrat podarjal, da med sv. Pavlinom in pa sv. Antonom rada zima sneg raztresla po svetu. Če to kaj drži in ima kaj veljave in ker bo letos ob godu sv. Pavlina tudi polna luna, bi rekel, da navihana "teta zima" s svojim polnim obrazom in s svojim obračanjem in plesanjem okrog naše Majke Zemlje zna res kaj belih luskin prinesiti in natresti. Jamčim ne, da bo tako — svetujem pa, počakajmo, pa bomo videli, kako bo in če se je na taka prerokovanja kaj zanesti ali ne.

Takole govorimo o vremenu v zimskih dnevih stari fantje (ali če hočete možički), kakor nas imenuje včasih Juretova boljša polovica, dobra Bara. Prav pred dnevi smo takole govorili pri Juretu. Ko smo modrovali o tem, kako je bilo nekdanj, je nas Jure prekinil:

"Za nas jolietске Slovence bo prihodnje leto 1971 važno zgodovinsko leto. Proslavljali bomo 80-letnico ustanovitve in obstanka naše župnije sv. Jožefa. Dne 12. maja bo 80 let, odkar je prišel med nas pokojni naš župnik č.g. Francisek Šušteršič. Takoj je začel z delom. Vogelni kamen so blagoslovili 19. julija 1891 ob veliki udeležbi. Spominška knjiga omenja pokojnega tesarja Jakoba Malariča, ki da je zabil prvi klin v stavbo. Ta čast ga je zadela, ker on je bil prvi poročnik v slovenski fari dne 25. maja 1891 s Katarino Kočevar, Zanimivo, kaj?"

Pomembnih, važnih zgodovinskih zanimivosti je vse od tedaj naprej polno med nami. Zbirajmo jih in objavljamo vsi, kajti v teh zanimivostih so dela in žrtve, ki zaslužijo, da se ne pozabi, kaj vse so Slovenci v Jolietu dosegli v teh 80 letih!"

Jure ima prav. Slovenci v Jolietu so veliko delali in dosegli ter doprinesli s svojimi uspehi svoji naselbini in župniji in vsemu mestu in tej okolici. Zgodovina jih ne sme pozabiti!

Zatem, ko smo se malo pomudili pri mislih in pogovarjanjih o preteklosti med nami, je pa Nick omenil, da mu je pred kratkim neki znanec pravil iz South Chicaga, kako imajo po tamkajšnji okolici sitnosti dan za dnem in noč za nočjo z nepridipravi, ki ponoči napadajo, krajejo in niti policistom ne prizanašajo. Vsak večer je kdo oropan, ranjen ali pa umorjen. To povzročajo največ črnski

pobalini. Taka poročila so res žalostna, še bolj žalostna pa, ker oblasti, zgleda, da ne znajo stopiti prav na prste tistim, ki so tega krivi. Beli ljudje se zadnja leta izseljujejo iz takih krajev ven v druge kraje, največ v oddaljene pred mestne kraje, kjer se počutijo kot nekaki tujci, ker so bili dolgo let preje navajeni v svojih prejšnjih naselbinah.

Jure se je k temu oglašil:

"Je tako, ampak beli so pri tem tudi nekaj krivi. Prehitro se izseljujejo iz svojih naselbin. Organizirati bi se morali. To, kar omenjaš ti, Nick, je opaziti tudi po drugih krajih in državah vsenaokrog po ZDA. Beli zapuščajo svoja okrožja, izseljujejo se iz mest ven v predmestja, ki so oddaljena od njihovih prejšnjih središč. To posebno čutijo nekatere župnije, ne samo naše slovenske, tudi druge. Iz predmestij nekaj časa tu in tam pridejo nazaj po razne postrežbe v svoje prejšnje kraje, dolgo pa ne. Zunaj jih neka brezbriznost objame, praznino, ki je nastala v njegovem prejšnjem kraju, pa zasedejo "bratci" drugih ras in tako tisto, kar so nekdanji pionirji tega ali onega naroda pred leti ustanovili, gojili, počasi umira in izginja. Tako je med Čehi, Poljaki, Nemci in tudi med Irski se to že čuti. Po nekaterih irskih župnijah tam in in okrog Chicaga, zlasti po južnih delih, so zdaj že čisto drugi ljudje. To izseljevanje iz mest v predmestja vse to spreminja. Če bo šlo tako naprej, kako bo v teh ozirih čez 50 let? Zanimivo vprašanje. Izgleda pa, da ga sedanjí rodovi ki prihajajo na površja, dosti ne proučujejo, če pa ga, mi ne posvečajo kake posebne pozornosti. Bo pa to, če bo šlo tako naprej, spremenilo mnoga okrožja in okolice. Člani raznih narodnostnih skupin pa se bodo razšli vse križem in zveze med njimi ne bodo več tako močne kakor nekdanj. To že marsikje čutijo. Nekaterim pa to dobro služi, posebno mnogim politikarjem, ker med novo mešano družbo je menja lažje loviti "glasove" ob volitvah.

Tako je ugotovil Jure. Morda ne v vsem prav, a je precej dobro zadel.

Nato smo govorili o novem velikem podjetju, ki bo ustanovilo svoje obrate v našem Will okraju, to nedaleč od nas. Kakih 9 ali 10 milj južno od Jolieteta ob zvezni cesti št. 55, blizu kraja, kjer se stekata skupaj kanal, ki prihaja skozi Joliet od Chicaga, in pa Kankakee reka. Tam je kupila nekako 33 akrov zemlje znana trvdka Stockyard and Transfer Co. V Chicagu bodo februarja meseca zaprli klavniške prostore in ves obrat bodo preselili semkaj v ta novi kraj. Nekateri se tega veselje, ker bo dalo tej okolici več zaposlitve in zaslužka. Nekateri pa tudi po svoje izražajo pomisleke, da bomo dobili s tem še več polucije itd. Mogoče, mogoče ne, ker zdaj se vse dela in gradi po novem, da ni več toliko polucij kakor nekoč. Za vse pa seveda tudi ni nikdar prav. Ni bilo in ne bo. Več o vsem tem še kaj prihodnjič, ko se bodo začela vrteti kolesja tu tega podjetja.

Vsem čitateljem srečno in zdravo novo leto!

Tone s hriba

Ženski je bilo več

WASHINGTON, D.C. — Pri ljudskem štetju 1950 je bilo v ZDA 1.430.000 več žensk kot moških. To je bilo prvič, da je bilo število žensk večje kot moških.

V Baragovem domu bodo silvestrovali po domače

CLEVELAND, O. — Mlad rod je rad vesel, pri tem nima miru, hoče skakati in plesati. Vsi smo bili nekdanj mladi in vsi nemara taki! Pridejo leta in človek se umiri. Se vedno rad zapleše v veselim razpoloženju, če treba tudi poskočno polko, vendar pa je bolj umirjen in ima rajši mir kot pretiran hrup in direndaj.

Tisti, ki jim je bolj za mir, za prijeten pomenek s prijatelji, za srečanje s starimi znanci v domačem razpoloženju in okoliščini, bodo prišli na Silvestrov večer v Baragov dom. Tam jim bodo postregli z okusno domačo večerjo — da bodo lahko prišle tudi žene in gospodinje. Le kdo bi kahal doma na Silvestrovo? Vse so se nakuhale skozi leto, zakaj ne bi imele en dan oddiha? Seveda bo na razpolago tudi različna pijača, domača in uvožena, alkoholna in brezalkoholna!

Za razpoloženje bo kot iz ozadja prihajala domača slovenska glasba, ki vedno poživlja naša srca in nas spravlja v dobro voljo, ko mislimo ob njej na rodni dom in na mlada leta, ki smo jih v njem preživeli!

Vsi jutri, v četrtek, prisrčno vabljeni na silvestrovanje v Baragov dom na St. Clair Avenue!

P. O.

Korolanovo silvestrovanje

CLEVELAND, O. — Vse prijatelje pevskega zbora Korolan vldujemo vabimo v četrtek, 31. decembra, ob pol 8h zvečer na veselo silvestrovanje.

Silvestrovanje bo v spodnji dvorani Slov. narodnega doma na St. Clairju.

Mladi pevci in pevke se trudijo, da bodo za ta dan, kar se da, najlepše okrasili dvorano, tako da bo res vse v prazničnem razpoloženju. Pridna dekleta nam zagotavljajo za okusna okrepčila, fantje pa za dobro kapljico.

Za ples bo nam igral orkester "Sonet".

Vstopnice se dobijo pri članih zbora ali pa tudi pri vходу.

Na svidenje na Silvestrovo!

Za odbor: F. S.

Glas iz Slovenije

MENGES, Slov. — Ko prebiram Ameriško Domovino, ki prihaja sem dokaj redno, se vas vseh spominjam. Spremljam vaše delo in doživlja. Za mene je list vedno zanimiv, četudi potrebuje za pot sem 4 do 6 tednov, zato ga želim obdržati.

Počasi se vživljam v tukajšnje razmere. Nekaj časa se mi je zelo tožilo po mojih clevelandskih prijateljih in po mojem različnem delu, ki me je veselilo. Marsikaj je bilo treba urediti, zato sem bila in sem še vedno kar zaposlena in čas hitro mineva. Nekajkrat sem bila tudi že izven domače dežele, tri tedne pa v toplicah Dobrna. Upam, da bo v novem letu vse že bolj urejeno in bom imela več miru. Zdravje je še kar dobro in upam, da bo pri tem ostalo.

Vsem prijateljem in znancem iskrene pozdrave in srečno, uspešno novo leto!

Jožica Pavli

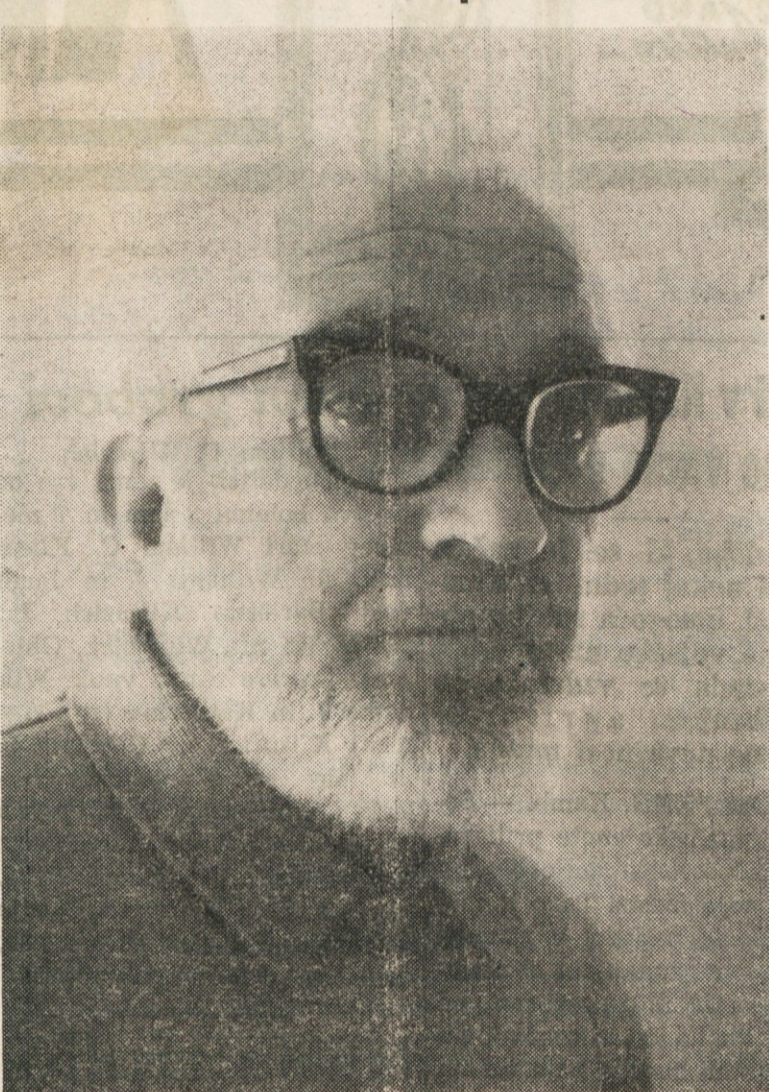
IZ NAŠIH VRST

Milwaukee, Wis. — Spoštovano uredništvo! Prejel sem Vaše obvestilo, da mi skoro poteče naročnina za Ameriško Domovino.

Z veseljem jo obnavljam in Vam obenem poklanjam 4 dolarje za tiskovni sklad.

Z Ameriško Domovino sem vsesplošno zadovoljen. Rad jo

Naš umetnik dveh celin, kipar France Gorše

Kipar France Gorše

NEW YORK, N.Y. — Akademski kipar France Gorše se je vrnil v New York ter pozdravlja vse svoje prijatelje in znance v Združenih državah in Kanadi.

V Evropi je napravil veliko novih del in je na višku svoje umetniške ustvarjalnosti. Uspesno je razstavljal v Celovcu, kjer je imel tudi razgovor za slovenske oddaje celovskega radija. Ta razgovor objavljamo v naslednjih vrsticah, ker je najboljša oznaka umetnikovega ustvarjanja v zadnjem času. Pri pomniti pa je treba, da je kip Andreja Einspielerja že dokončal in s tem proslavil tudi Družbo sv. Mohorja. Naš umetnik dveh celin — Evrope in Ameri-

ke — ima v New Yorku nov naslov: France Gorše, c/o Mr. John A. Arnez, 654 West 161st Street, Apt. 1 D, New York, N.Y. 10032.

Vpr.: Naše poslušalce bi zanimalo vedeti, kako je z vašo ustvarjalnostjo in predvsem, kako je šla vaša umetnostno-razvojna pot?

Odg.: To bi bila dolga povest in bi lahko napisal debelo knjigo mojega razvoja in moje umetnosti, zato se bom omejil e na najvažnejše momente, kar zadeva predvsem moje delo in pota moje ustvarjalnosti v glavnih obdobjih.

Najprej naj omenim, da je doba 40 let med 1930 in 1970, v kateri je moje ustvarjalno delo castlo in se množilo — doba v areni umetnostnega življenja, neprestane notranje borbe in skanjanja mojega osebnega izraza.

fako me je, kakor vidite, čas nimogrede pogljal med starejšo generacijo. In mojih sodobnikov je medtem lepo število že pomrlo.

Da se ne oddaljim od predmeta, naj preidem k stvarnosti. Moje delo in razvojno pot bo laže razumeti, če jo razdelimo v dva dela in sicer: v prvo polovico, ki je rasla v glavnem iz korenin domačega izročila v Sloveniji in ostala močnejša polovica, ki kaže nekak prelom umetnostne kulture preteklosti in porod sodobne smeri. Toda nastajala je pod vplivom tokov novega okolja v Severni Ameriki. Bil sem 13 let v Clevelandu in šest let v New Yorku. To je že taká doba, da je moja umetnost v tem času dobila novo obeležje in oznako.

— V čem se pa to obeležje v vaših delih kaže?

To obeležje se kaže ideološko in zlasti po formalni sprostitvi in večji dinamiki. Stvarno je razumeti tako, da je zanj značilno neprestano iskanje novih in še ne obravnanih snovi — motivov, verskih simbolov kakor n. pr. Icarus. Tako je z obravnavanim problemom plastike tudi iz formalne plati nastajal moj — rekel bi, osebni slog.

Za taka prej omenjena obravnavana dela mi je kot nalašč v odlični meri služil novo odkriti material — orešč. Naj omenim, da sem ga eno leto pred svojim odhodom iz Clevelanda v New York privkrat uporabljal. Iz oreščca sem poleg kompozicij Icarusa in Boja s hudičem ustvaril še vrsto drugih del. Naj omenim tu le nekatera najbolj značilna dela te abstraktne smeri.

(Dolge na 3. strani)

Dr. Tine Debeljak

FRAN ERJAVEC:

IZBRANI SPISI

Hudo brrezdno ali Gozdarjev rejenec

To je ponavljal, Bog ve kolikokrat, ali polž je le jezen slincedil, rogov pa ni hotel pokazati. Tonček mu pa tudi ni hiše ubil, ker je v tem zaspal in polž mu je padel iz rok ter odnesel pete in celo hišo.

Ko se prebudi, skoči po konci. Bil je še dan, ali sonce se je že skrilo za grajski gozd. Jelo ga je skrbeti, vse mu je bilo neznan, na vse grlo je jel vpiti, ali nihče se ne oglasi, okoli njega je vse tiho, le še detal teše in kljuje po drevesi, da se sliši daleč na okrog. Groza ga izpreleti, ko pomisli, da bo moral morebiti prenočiti v gozdu. Vse, kar je kdaj slišal o strupenih gadih, o velikih beli kači, ki v demantovi jami liže kamen, vse to mu je prišlo zdaj na misel... Gozd si je mislil poln medvedov, risov in volkov, ki pridejo z nočjo in ga s pipcem vred pojedjo. In kaj poretu mati? Bridko začne jokati in teka po rovtu semtertja, da bi našel kako stezo. Najde jo in jokaje teče po stezi dalje, vedno se oziraje, ali mu je volk že za petama. Volka se je bal bolj kakor medveda, ker je rekla stara Logarica, da medved človeku ničesar ne stori, če se počuhne in dela, kakor bi bil mrtev. Ali kaj mu pomaga ta vednost, ker ne pozna ni volka ni medveda, le slišal je o njih, videl pa ni nobenega. V smrečji se je jelo že mračiti, kar zasliši psa lajati. Sicer bi se bil morebiti ustrašil, ko bi bil slišal v gozdu psa lajati, danes mu je pa srce od veselja utripalo. Na njegovo vpitje kmalu priskače velik pes in za njim se prikaže ženska, z mehomoke na glavi.

"Kam pa greš?" vpraša ga žena.

"Domov," odgovori Tonček in si z rokama briše solze.

"Kam domov?" povpraša žena dalje.

"Domov v materi."

"Kje pa so tvoja mati?"

"Pri Logarjevih v bajti."

"Si mari Marjetin?"

"Da, moji materi je Marjeta ime."

"Ali kako si pa prišel le-sem? Ti ne greš proti domu, ampak naravnost od doma strani."

"Izgubil sem se," odgovori deček in spet začne ihteti.

"Nikar se ne jokaj, pojdeš pa z menoj. Domu pred nočjo tako ne moreš priti, ko bi tudi znal pot. Nič se ne boj, kar pojdi z menoj!"

"Kje pa ste Vi?"

"Ni več daleč do nas, pravi se pa pri gozdarji."

"Kaj ne, jutri pojdem pa domov?"

"Kadar boš hotel. Saj poznam tvojo mater."

Tonček je bil s tem zadovoljen in je šel za ženo, v jedni roci je nesel jagode, namenjene materi, z drugo je pa odganjal psa, ki je skakal okoli njega in po vsej sili hotel duhati jagode. Zdaj prideta iz gozda, gresta čez veliko senožit in ko zavijeta na desno pod breg, zapazil je Tonček gozdarjevo hišo, ki je stala prav na samem. Ko sta bila že prav blizu, priteče majhna, kaka štiri leta stara deklica njima naproti.

"Teta, strašno dolgo vas ni bilo!"

S temi besedami se oklene deklica tete; ko pa ugleda tujega zologlavega fanta, stopi malo nazaj in z začudenjem pogleduje zdaj njega, zdaj teto. Tonček je podal bilko jagod in kmalu se je sprijaznila z njim.

II.

Gozdarjeva družina.

Jurij Kočmur, navadno le kratko Stempihar imenovan, ker je bil, dasitudi ne velik, vender močen kakor medved in trden

NAŠ UMETNIK DVEH
CELIN, KIPAR
FRANCE GORŠE

(Nadaljevarje s 2. strani)

kakor: Zmaj, Plesalka, Ples trojke in Nočna straža.

— *Katere motive, oziroma katero snov najraje obravnava-te?*

Priznati moram, moja domena je religiozna snov. Moja najbolj priljubljena snov pa vseka-kor domača idila in nikdar iz-črpani motiv: materinstvo.

— *Kateri material vam je najljubši, oziroma kateri ma-terial najraje uporabljate?*

Obvladam vse vrste kipar-skega materiala. V zadnjem ča-su se mi je priljubil poleg lesa, baker. V posebnih primerih pa tudi orešec. To pa zavisi od za-pletenosti snovi, ki jo obravna-vam. Morda mi ne boste verjeli, pa je vendar res, da mi pri teh-niki orešca najhitreje rastejo krila, da se pri takem delu du-hovno najbolj sprostim in imam najmočnejši estetski užitek.

— *Sedaj pa vprašanje, ki je bolj ali manj formalnega značaja, n.pr.: Koliko časa potrebu-jete za delo enega oprsja? Ali pa za en kip v lesu v približni velikosti 150 cm?*

Za eno možko oprsje v narav-ni velikosti, oblikovano v glini, potrebujem navadno 6 ur; to pa mnogo zavisi od poteka časa, v koliko me portretiranec inspi-ri. To se razume takole: Če je portretiranec, ki mi pozira, iz-razit v svoji karakteristiki, te-daj moje delo hitro napreduje — naglo raste. V nasprotnem primeru, če ima portretiranec povprečno fiziognomijo, tedaj napreduje moje delo z večjim naporom in bolj počasi. Za kip rezanja v lesu v približni ve-likosti 150 cm, če je: denimo oku-me lesu, če sem v svojem ele-mentu, koncentriran, mi zado-stuje približno 40 ur intenziv-nega dela: to je 5 dni po osem ur na dan.

— *Katera kiparska dela ste izvršili za javnost in kje se na-hajajo?*

Med svetovnimi vojnami sem izvršil v domovini število na-grobnih spomenikov v Ljublja-ni v kamnu, oziroma v bronu. V Zvezni skupščini v Beogradu dve veliki plastiki iz marmorja, bronasti kip dr. Ivana Prijate-lja pred univerzitetno knjižni-co; dalje kamnati relief (kom-pozicija) pred vhodom ortoped-ske klinike v Ljubljani, na Pri-morskem sem izvršil število re-ligioznih kipov, ki jih je naroči-la italijanska vlada v letih 1928 do 1929. V Clevelandu sem iz-vršil bronasti spomenik pesnika Ivana Zormana, ki se nahaja v jugoslovanskem kulturnem vrtu. Opremil sem dve novi slo-venski cerkvi v Torontu, Kana-da, in tretjo, novo cerkev sv. Jožefa v Chisholmu v Minneso-ti ter križev pot v semeniški ka-peli v Buenos Airesu. S svojimi deli sem opremil novo sestrsko

kapelo v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem; končno naj omenim še moje zadnje delo: Križev pot za novo cerkev sv. Martina v Poljanah nad Škofjo Loko v naši prelepi Sloveniji. Izvršil sem tudi štiri zgodovinske reli-eфе za slovensko kapelo v Mari-jinem svetišču v Washingtonu.

— *Kaj predstavljajo ti štirje reliefi za slovensko kapelo v Washingtonu?*

Naj v ilustracijo omenim in poudarim, da so v teh štirih re-liefih uprizorjeni štirje glavni momenti iz slovenske zgodovi-ne in sicer v prvem: škof Bara-ga krščuje Indijance; v drugem: škof Slomšek kot vzgojitelj slo-venske mladine in slovenskega naroda; v tretjem: slovenski pi-onirji v severni Ameriki; relief ponazoruje, kako so delali, gra-dili cerkve, se rodili in gojili slovensko kulturo; v četrtem: škof Modest krščuje kneza Go-razda. Vsa dela so izvršena iz marmorja iz severne Italije.

— *Ali so vaša dela tudi v ka-ki galeriji?*

Seveda so. Nekatera se naha-jajo v galerijah, kot: v Moderni galeriji v Ljubljani, v Narodni galeriji, tudi v Ljubljani, v U-metniški galeriji v Novem me-stu, v Revoltelli v Trstu, v Ri-sorgimentu v Gorici, v papeški galeriji sodobne religiozne u-metnosti v Vatikanu in v gale-riji Internationale v New Yorku ter v milanski galeriji Breri.

— *Naše poslušalce bi mikalo vedeti, kje vse ste razstavljali?*

Na to vprašanje vam lahko odgovorim, da sem relativno precej razstavljal in sicer: v Ljubljani največ, potem v Ma-riboru, v Ptuj, Beogradu, Trstu, Gorici, Benetkah biena-le, Rimu, Milanu, Clevelandu, Columbusu (Ohio), Odense-u na Danskem, Buenos Airesu, Washingtonu, D.C., Torontu v Kanadi, Chicagu in nazadnje v New Yorku.

— *Kakšno umetnostno smer zastopate?*

Jaz zastopam zmerno-mod-erno smer; abstraktne brezpred-metne ne trpim, oziroma je ne upoštevam.

— *Kako bi vaša smer imeno-vali?*

Na vaše vprašanje, kako bi mojo smer imenoval, vam lah-ko povem, da jo imenujem mo-derno gotiko. To pa enostavno

zato, ker v svojih delih poudar-jam predvsem duhovnost. Pa tudi oblikovnost plastike je vsa-njej podrejena. Glejte figure iz orešca, mojega materiala, so vse v tej abstraktni plastiki izvrše-ne. Izvotljena plastika.

— *Ali mi lahko poveste, ka-tera vaša dela so najmočnejša in kje se nahajajo?*

Odgovor na to vprašanje ni lahek, ker imam vsa svoja dela bolj ali manj rad, kakor ima pač vsaka dobra mati svoje o-troke rada. Vsekakor pa imam za najmočnejša svoja dela ka-kor: bronasta Eva, ki se naha-ja baje pri Izvršnem svetu v Ljubljani, dalje bronasti Plesni par v osnutku, ki se nahaja tre-nutno v Mariborskem muzeju, in štirje reliefi v slovenski ka-peli v Washingtonu ter kip sv. Franciška, moje najnovejše de-lo za novo sestrsko kapelo v Št. Jakobu v Rožu.

— *Za zaključek našega pogo-vora še zadnje vprašanje. S čim se trenutno ukvarjate in kak-šne načrte imate za bližnjo bu-dočnost?*

Trenutno sem na kratkem od-dihu in uživam gostoljubnost šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu. Nabiram si svežih moči ter se duhovno pripravljam na nove umetnostne podvige. V na-črtu imam zbirko novih plastik in sicer razne kompozicije, ki jih mislim izvršiti ponajveč v žgani glini, oziroma v lesu. Se-daj delam bežne študije zanje. Tako torej vidite, da se nikdar ne dolgočasi. Za zaključek naj omenim še to, kar vaš bo goto-vo zanimalo, da bo moje prvo delo, s katerim se bom resno spoprijel, upodobitev Andreja Einspielerja, ki je markantna koroška osebnost. In na delo se že zdaj resnično veselim.

Vesti iz Slovenije

Trebja je sposobnih ljudi

Slovenskega človeka skrbi, ker je dinar vsak dan manj vre-den, ali drugače povedano, ker cene neprestano rastejo. Pred leti so skušali rešiti gospodar-stvo z gospodarsko reformo, ka-teri je botroval pokojni Kraj-ger. Sedaj ga poskušajo rešiti z združevanju podobnih podjetij v skupno podjetje. Toda za re-šitev dinarja in gospodarstva je

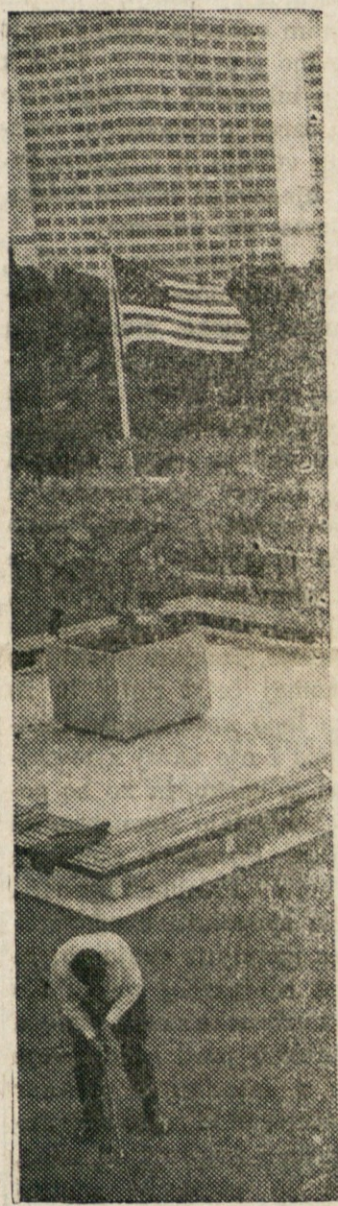
potrebno bolj kot združevanje postaviti sposobne ljudi na od-govorna mesta in zmanjšati de-narna sredstva ustanovam, ki so tudi posredno neproduktiv-ne. Preveč gre narodnega pre-moženja za razne tajne policije, invalidnine in borce, ki sploh borci niso bili, in podobno.

Draga stanovanja

Na nedavni konferenci o sta-novanjskih težavah so ugotovi-li, da so v Ljubljani cene novih stanovanj v evropskem vrhu. V Italiji ne sme preseči kvadratni meter 100,000 lir pri socialnih stanovanjih; v Avstriji sme iti do 4,000 šilingov. V Ljubljani so se cene dvignile od 1400 dinar-jev leta 1966 na 3,000 dinarjev letos. Dohodek povprečnega Ljubljancana znaša 1,330 dinar-jev in mora za 1 kvadratni me-ter stanovanja delati kar dva meseca in pol.

Nov tajnik
pri Celjski Mohorjevi

Pred kratkim so imeli seje vodniki Mohorjevega društva v Celju. Na njej so razpravljali o izpolnitvi smernic, ki so jih do-bili na zadnjem občnem zboru, kakor tudi o knjižnem daru, ki so ga dobili celjski mohorjani. Na tej seji so si končno izbrali

ZELENA ZIMA — Brez suknjiča preskuša tale gost svoje golfske sposobnosti na igrišču na strehi hotela v Miami, Fla. Ko je zadnje dni vso deželo pobelil sneg in se je tresla v prvem mra-zu, je bilo v Floridi kar pri-jetno toplo.

tudi novega družbinega tajnika Otmarja Crnilogarja, profesorja v Vipavi.

Amerikancev nočejo,
dokler ne gre zares

WASHINGTON, D.C. — Kjer-koli so zunaj naše dežele naše vojaške postojanke, povsod se kot po načrtih začne agitacija, naj gredo Amerikanci domov. Kdo organizira in plačuje to propagando, ni treba ugibati, njen vir je dobro znan že par desetletij. Zato so tudi na Fi-lipinih prav radi "pozivali" A-merikance, naj gredo domov.

Zgodilo se je sedaj, da bo na-ša narodna obramba res izpraz-nila vojno luko Sangley Point južno od Manile. Med prebival-stvom je takoj nastal preplah. Naša vojna luka zaposluje nam-reč dosti domačinov, kraj sam pa ima nešteto koristi od pri-sotnosti naših vojakov. Domači-ni prosijo, naj bi se Amerikanci umaknili šele takrat, ko bodo domačini dobili novo zaposli-tev. Tak predlog so stavili tudi filipinskemu predsedniku Mar-cosu. Ali bo akcija kaj zalegla, se ne da presoditi. Lokalna jav-nost je seveda zaskrbljena in pobita.

Tam se je torej dogodilo to, kar se že dogaja v Južnem Viet-namu, od koder se umikajo na-še čete.

Nixon bi rad dobil še
gospodarski svet

WASHINGTON, D.C. — Ni-xon se je zaljubil v idejo, da je federalni administraciji potre-ben za vsako važno področje javnega udejstvovanja poseben svet. Tako imamo svet za na-rodno varnost, ki svetuje Nixo-nu, kako naj vodi zunanjo poli-tiko, lani je ustanovil podoben svet za domačo politiko, ki naj bo njegov svetovalec v doma-čih političnih zadevah.

Sedaj se je domislil, da mu je potreben še gospodarski svet. Tu se je zataknilo, ker je bilo preveč kandidatov za članstvo v tem svetu. Ni izključeno, da bo realizacija ideje odložena, dok-ler Bela hiša ne najde načina, kako naj sestavlja članstvo tega sveta.

Female Help Wanted

Female Help Wanted
Breakfast cook from 6:30 to 2 P.M., waitress part-time.
SORN'S RESTAURANT
6036 St. Clair Ave.
361-5214

(3)

DELO DOBIJO

Delo dobi

Slovenska dvojica za čiščenje kegljišča po polnoči, kadarkoli do 7. ure zjutraj. Oglasite se osebno od 7. do 9. zvečer.

20th Century Bowling Lanes
16525 Euclid Avenue

(253)

Moški dobijo delo

Tiskarja iščemo

Iščemo izkušenega tiskarja (pressmana). Nastop službe takoj. Unijski pogoji. Znanje angleščine ni nujno. Oglasite se osebno v uradu, ali kličite 431-0628.

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

(x)

MALI OGLASI

HISE NAPRODAJ

Blizu E. 260 - fara sv. Viljema zidan duplex, 6-8, dve priklju-čeni garaži, patio, sedem let star, v St. Williams fari.

Dohodninski bungalow
Pri E. 200 St.

Hiša za dve družini, na novo dekorirana v spodnjih dvajsetih.

UPSON

499 E. 260 St. Realtor RE 1-1070
UMLS

(251)

KOBRO "MOLZE"! — Strupenim kačam, ki jih goje na posebnih farmah, jemljejo strup, iz katerega delajo nato injekcije za reševanje ljudi, ki so jih strupene kače pičile. Na sliki vidimo Romulusa Whitetakerja, e-nega od gojilcev strupenih kač, ko jemlje strup ali, kot pravijo, "molze" hudo strupeno kobro.

ALEXANDRE DUMAS:

Grof Monte Cristo

Bilo je videti, kako se dvigajo v nebesno modrino svitli vrhovi otoka Monte-Cristo.

Proti peti uri popoldne so imeli pred očmi ves otok. Zrak je bil tako čist, da je bilo mogoče razločevati vsak predmet, kakor se dogaja to le v onih krajih ob solničnem zatonu.

Edmond je s svojimi očmi požiral to skalovje, ki se je spreminjalo v vseh možnih barvah nastajajočega somraka od žive rožnate pa do modre. Zdajpazdaj se je zadel ob njegov obraz zareč veter, njegovo čelo se je pobarvalo temnorudeče, čez oči mu je vsplaval škrlatast oblak.

Igralec, katerega usoda je odvisna od lučaja kocke, ne more čutiti tega, kar je čutil Dantes v tem paroksizmu upanja.

Zvečer ob desetih so se izkrcali. "Mlada Amelija" je bila prva, ki je prišla na mesto, določeno za sestanek.

Dantes se kljub svojemu samozatajevanju ni mogel več brzdati: bil je prvi, ki je skočil na breg, in rad bi bil poljubil zemljo kakor Brutus.

Bilo je že popolnoma temno; toda ob enajstih je vžrel iznad morja mesec in obliil trepetajoče valove s srebrno lučjo. Nato so se vedno bolj, in čim višje je stopal, s tem večjo močjo so se razlivali njegovi blede žarki po skalovju tega drugega Pelijona kakor svitel pajčolan.

Otok je bil moštvu "Mlade Amelije" dobro znan: to je bila jedna njihovih navadnih postaj. Dantes je poznal precej dobro njegovo zunanost, ker je plul mimo njega vselej, kadar je potoval v Levanto, a nikdar še ni stopil nanj.

Zato vpraša Jakopa.

"Kje prebijemo to noč?" pravi.

"Kje drugje, kakor na krovu tartane!" odvrne ta.

"Ali bi ne bilo boljše iti v jame?"

"V katere jame?"

"V jame, ki so na otoku."

"Jaz ne poznam nikakih jam," pravi Jakopo.

Mrzel pot stopi na Dantesovo čelo.

"Na otoku Monte-Cristo ni

nikakih jam?" vpraša.

"Ne."

Dantes ostane nekaj časa ves potrt, nato pa se zmisli, da je mogoče, da so te jame vsled kakega slučajja zdaj zamašene ali pa da jih je dal zamašiti iz previdnosti kardinal Spada sam.

V tem slučaju je bila glavna stvar, da najde zamašeni vhod. Po noči bi bilo iskanje zastoj. Zato preloži Dantes to na jutrnji dan. Poleg tega se pokaže poldrugo miljo od brega znamenje, na katero se odzore "Mlada Amelija" na isti način, in to znamenje je pomenilo, da je čas, da se napravijo na delo.

Ladija, ki je prišla pozneje in je spoznala iz znamenja, da je vse v redu, se približa kmalu bela in tiha kakor pošast, se vsi dra, in takoj se prične delo.

Dantes se je bal, da je povedal že preveč in vzbudil sumnje s tem, da je šel na suho, s svojimi opetovanji vprašanji, s svojim natančnim opazovanjem, s svojo neprestano previdnostjo. Toda k sreči je bil razlit na njegovem obličju izraz neizbrisljive otožnosti, in veselje ni moglo izpremeniti njegovega obraza toliko, da bi postal kdo pozoren.

O tem, kaj namerava Dantes, ni nihče slutil ničesar, in ko vzame zjutraj puško, smodnik in svinec ter reče, da bi rad vstrelil nekaj divjih koz, ki so jih videli skakati s skale na skalo, so pripisovali to deloma njegovi ljubezni do lova, deloma njegovi želji po samoti. Samo Jacopo ga hoče spremljati. Dantes se mu ne mara vstavljati, boje se, če ponudbo odkloni, da vzbudi kako slutnjo. Toda ko pustita za seboj komaj četrtilje in že vstrelita lepo kozo, pošlje Dantes Jacopa z njo nazaj k tovarišem, naj jo speko, in ko bo gotova, naj mu dajo znamenje, da pride jest. Posušeno sadje in sodec Monte - Pulcianskega vina sta imela spopolniti obed.

Dantes nadaljuje svojo pot in se obrne zdajpazdaj nazaj. Ko dospe na vrh neke skale, zagleda tisoč korakov pred seboj svoje tovariše, s katerimi je pravkar prišel Jacopo in ki so že z živahnostjo pričeli pripravljati obed, katerega je pomnožil Dantes tako bogato.

Dantes jih opazuje z ljubeznivim, žalostnim pogledom moža, stoječega višje od njih.

"V dveh urah," si misli, "odpotujejo ti ljudje, bogatejši za petdeset piastrov, in da dobijo nove, bodo vnovič stavlja v nevarnost svoje življenje. In potem se vrnejo s šeststo livrami ter jih zapravijo v kakem večjem mestu s ponosom sultanovim in z nadutostjo nabobovo. Danes preziram v svojem upanju njihovo premoženje, ki se mi zdi malenkostno; v razočaranju bom morda zavidal jutri ljudje za to, kar se mi zdi danes malenkostno... O ne!" vsklikne Edmond, "to se ne zgodi. Modri, nezmotljivi Faria naj bi se bil motil samo glede te stvari? Sicer pa raje umrem, kakor da bi moral živeti še naprej to pomilovanja vredno življenje podložni-kovo."

Tako torej Dantesu, ki je hrepenel pred tremi meseci samo po svobodi, ta ni že več zadostovala, in hrepenel je po bogastvu. Toda to ni bila njegova krivda, kajti Bog je vstvaril človeka tako, da mu je dal zelo majhne moči, a zraven hrepenenje brez mej.

Med tem je korakal Dantes po ozkem in nerodnem potu, ki se je vil med dvema skalama in ga je izkopal reka, a se ga, kakor bi bilo videti, še ni dotak-

nila človeška noga, ter se bližal kraju, kjer so morale biti po njegovem mnenju jame. Sledil je morskemu bregu in preiskoval vsak najmanjši predmet z največjo pazljivostjo. Naenkrat se mu zazdi, da vidi na nekaterih skalah zareze, ki jih je napravila človeška roka.

Zdelo se je, da je čas, ki odene vse fizične stvari s plaščem mahu in vse moralne s plaščem pozabljenosti, prizanašal tem znamenjem, ki so bila napravljena v nekakem redu in ne brez namena. Zdajpazdaj so ta vendar izginjala pod mirtinimi grmi, ki so cveteli in tvorili buj-

ne šopke cvetja, ali pa pod paritskimi rastlinami. Edmond je moral torej pripogibati veje in trgati šope mahu, da je našel znamenja, ki so mu služila kakor nit za vodnika v tem drugem labirintu. Sicer so pa ta znamenja oživila Dantesovo upanje. Gotovo jih je izkopal ali dal

izkopati kardinal, da bi bila v slučaju katastrofe, katero je lahko slutil, a ne videl natanko že naprej, njegovemu stričniku za vodnika.

Ta samotni kraj je moral ugajati človeku, ki je hotel zakopati in skriti zaklad. Toda ali ta nezanesljiva znamenja niso opozorila očij drugih kakor onih, katerim so bila namenjena, in ali je otok zvesto čuval svojo veliko skrivnost?

Kakih šestdeset korakov pred zalivom se zazdi Dantesu, da so znamenja prenehala. Toda pred kako jamo kljub temu ni stal. Velika okrogla skala, ki je ležala na trdni podlagi, je bila videti kot jedini možni cilj, h kateremu so vodila, Dantes se to-

rej okrene in vrne po potu, po katerem je prišel.

Med tem so njegovi tovariši pekli kozo, prinesli vode iz studenca, kruh in sadje z ladije, in baš v hipu, ko vzamejo pečenko z ražnja, opazijo Edmonda, ki je skakal s skale na skalo predrzno in lahko kakor divja koz. Dajo mu dogovorjeno znamenje s strelom iz puške. Lovci takoj izpremeni svojo smer in steče proti njim. Toda ko vsi občudujejo njegovo hitrost, s katero se jim bliža, in imenujejo njegovo ročnost predrznost, Edmondova noga kakor da hoče potrditi njihove besede. Vidijo ga, kako se opoteče vrh skale, slišijo ga, kako zakriči, in nato izgine njihovim očem.

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERISKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERISKI DOMOVINI

"PLES NA SESTANKU" — Znani ruski baletni plesalec Rudolf Nurejev je že pred nekaj leti pobegnil iz svoje domovine in nastopa sedaj v svobodnem svetu. Na sliki ga vidimo z dvema baletkama pri vadenju novega "Plesa na sestanku".

ZBRAN V MOLITVI — Novi predsednik Egipta Anwar Sadat se je po izvolitvi za naslednika umrlega Abdela Gamala Naserja podal v mošejo, islamsko molitnico, in se zatopil v molitev.

CHICAGO, ILL.

GREETINGS

SEASONS GREETINGS
ZEFRAN FUNERAL HOME
1941-43 W. Cermak Road VI 7-6688
Louis J. Zefran Elizabeth L. Zefran
Louis Ronald Zefran
Marilyn L. Zefran

HOUSEHOLD HELP

CHILD CARE — Light housekeeping. Live in, 1 child 1 yr. old. Room, board, \$25 wk. Foreign born welcome. S.W. area. 458-6368 after 5. (252)

MOTHERS HELPER

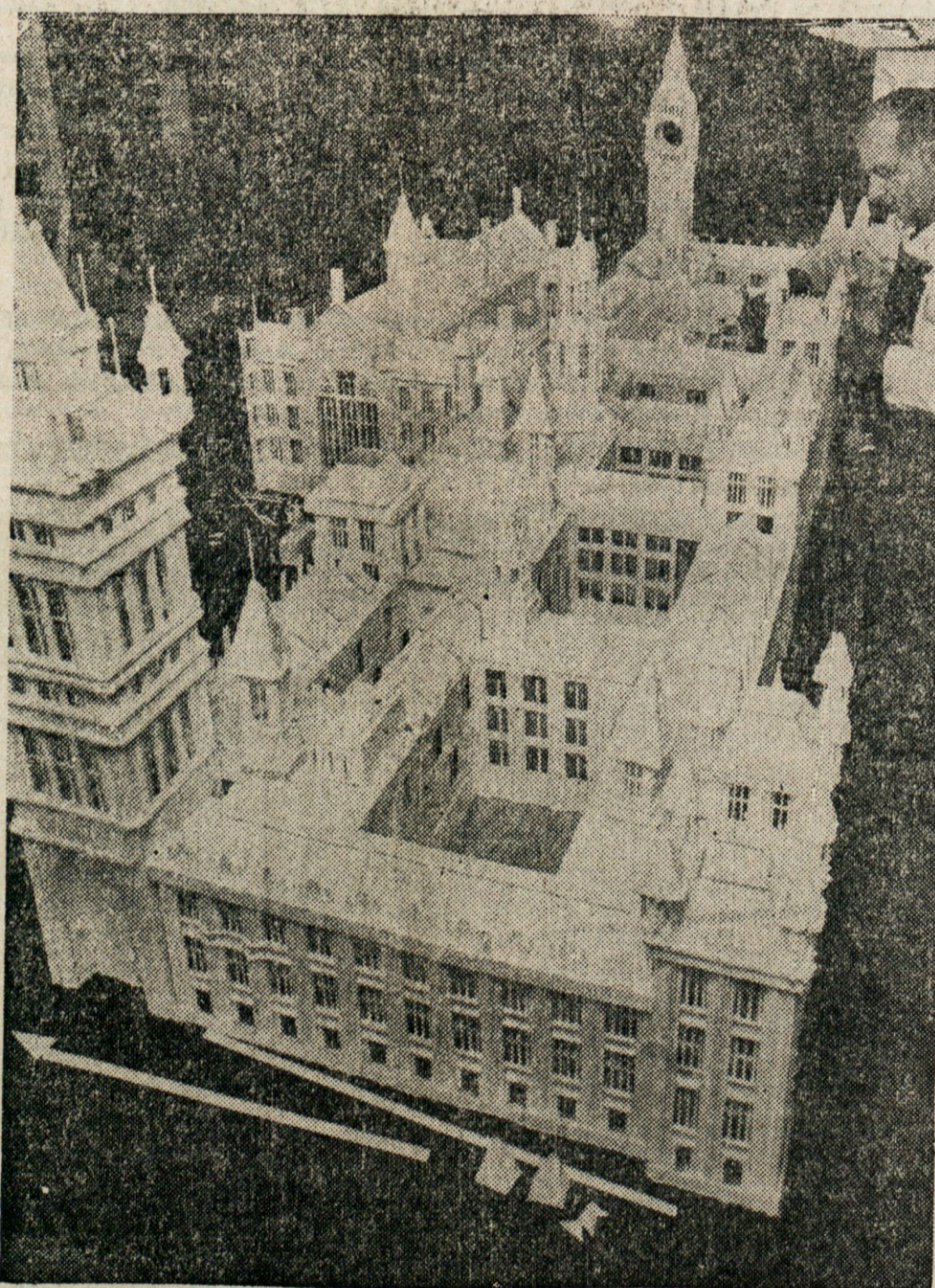
Woman to stay in good N.W. home. Care for children. Room, board + \$20 week. Foreign welcome. 637-0738 (252)

MOTHERS HELPER

Mature exper. lady. Live in good S. sub. home. Care of 2 small children in exchange for room & board. 481-3242

MOTHERS HELPER — 5½ days.

Care of 20 mo. baby girl. Personal interview w-3 refs. \$35 wk. 2700 W 1500 S. 542-2181 5-8 P.M.

SLADKA STAVBA — Na sliki je iz sladkorja izdelana stavba po zgledu britanskega parlamenta. Izdelal je to sladko stavbo glavni kuhar Communit College v Schenectady, N.Y., Pat Rocco za mednarodno živilsko razstavo.

ŽENINI IN NEVESTE!

NASA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

HEnderson 1-0628